

Διαβούλευση για το νέο τοπικό πρόγραμμα LEADER Κυκλάδων

Η Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) «Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε.» μετά την πολυετή εφαρμογή τοπικών στρατηγικών LEADER, θα υποβάλει πρόταση στο πλαίσιο της πρόσκλησης που δημοσίευσε το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για τη νέα προγραμματική περίοδο, της παρέμβασης Π3-77-4.1 «Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ – Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)» του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027, ώστε να διεκδικήσει τη χρηματοδότηση τοπικού προγράμματος LEADER, για την περιοχή των Κυκλάδων.

Σύντομη περιγραφή & σύνοψη βασικών στοιχείων για τους συμμετέχοντες στη διαβούλευση για την υποβολή πρότασης για το νέο τοπικό πρόγραμμα LEADER Κυκλάδων

Το LEADER (Liaisons Entre Actions de Développement de l' Economie Rurale – Δεσμοί μεταξύ δράσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας του αγροτικού χώρου) αποτελεί μια καινοτόμο προσέγγιση στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της Ε.Ε. Όπως υποδηλώνει το όνομα, πρόκειται για μια μέθοδο δραστηριοποίησης και υλοποίησης της αγροτικής ανάπτυξης σε τοπικές αγροτικές κοινότητες και όχι για μια παγιοποιημένη σειρά μέτρων προς εφαρμογή. Η πείρα έχει δείξει ότι το Leader μπορεί να επιφέρει πραγματική διαφορά στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων στις αγροτικές περιοχές, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξεύρεση καινοτόμων απαντήσεων σε παλαιά και νέα προβλήματα του αγροτικού χώρου και να καταστεί ένα σημαντικό εργαλείο για την οικοδόμηση τοπικών ικανοτήτων και τον πειραματισμό νέων τρόπων αντιμετώπισης των αναγκών των αγροτικών κοινοτήτων. Οι βασικές αρχές στην εφαρμογή των προγραμμάτων LEADER είναι:

- η ανάπτυξη στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης εστιασμένες στην περιοχή,
- η εκ των κάτω προς τα επάνω χάραξη των στρατηγικών,
- οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) οι οποίες αποτελούν σύμπραξη του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα,
- οι ολοκληρωμένες και πολυτομεακές δράσεις,
- η δικτύωση,
- η συνεργασία,
- η καινοτομία.

Το LEADER κατά την προγραμματική περίοδο 2023-2027 θα αποτελέσει για μια ακόμα φορά ένα βασικό εργαλείο ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών ως ξεχωριστή παρέμβαση του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Δεδομένης της διαφοροποίησης των αναγκών των αγροτικών περιοχών αλλά και των απρόβλεπτων γεγονότων και φαινομένων, όπως η πανδημία COV-19, οι πυρκαγιές και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, που έχουν δημιουργήσει αρνητικές περιπτώσεις στις περιοχές αυτές, **ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη συνεργατικών δράσεων και πρωτοβουλιών με κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση.** Βασικά στοιχεία των τοπικών στρατηγικών σε αυτή την προγραμματική περίοδο είναι και η υλοποίηση δράσεων σύμφωνα με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) και της Πράσινης Βίβλου για την αγροτική ανάπτυξη, η καινοτομία για την αντιμετώπιση των κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων, η προώθηση της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας, η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και η ανάπτυξη των πολιτικών των «Έξυπνων Χωριών» (Smart Villages) για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση χρόνιων προβλημάτων μικρών υπο-περιοχών των περιοχών LEADER.

Μία από τις βασικές αρχές της πολιτικής LEADER είναι η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την επίτευξη στόχων σε διαφορετικούς κλάδους και τομείς της οικονομίας. Κάτω από το πρίσμα αυτό η αναπτυξιακή στρατηγική πρέπει να έχει πολυτομεακό χαρακτήρα και να συμβάλει στην επίτευξη λύσεων σε τοπικά αναπτυξιακά προβλήματα διαφορετικών τομέων μέσω δράσεων οι οποίες λειτουργούν

συμπληρωματικά και συνεργατικά μεταξύ τους. Ως εκ τούτου οι στρατηγικοί στόχοι των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών θα πρέπει να εξυπηρετούν το σύνολο των παρακάτω **θεματικών στόχων**:

1. Ενίσχυση της διαφοροποίησης της οικονομίας (μεταποίηση και αγροδιατροφή)
2. Ενίσχυση επιχειρήσεων για την βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής
3. Ενδυνάμωση του τοπικού κοινωνικού ιστού μέσω κοινωνικών δράσεων
4. Βελτίωση ποιότητας ζωής τοπικού πληθυσμού και ευάλωτων ομάδων
5. Διατήρηση και βελτίωση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής
6. Προστασία και ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος
7. Ανάπτυξη της δικτύωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας.

Υποχρεωτικά τα τοπικά προγράμματα θα πρέπει περιλαμβάνουν την ενεργοποίηση και υλοποίηση δράσεων/ενεργειών σε συγκεκριμένες κατηγορίες ενότητων όπως κυκλική οικονομία, αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, κοινωνική ένταξη, βελτίωση της ποιότητας της ζωής, προστασία από φυσικές καταστροφές, αύξηση συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, καταπολέμηση ψηφιακού αναλφαριθμητισμού, έργων που συμβάλουν στην ανάπτυξη της καινοτομίας, των συλλογικών δράσεων, της δικτύωσης και της συνεργασίας.

Στο πλαίσιο της υποβολής της πρότασης για το νέο τοπικό πρόγραμμα Leader Κυκλάδων, η Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε. ξεκινά ευρεία διαβούλευση με τον τοπικό πληθυσμό και τους φορείς των Κυκλάδων, προκειμένου:

- να διαγνώσει τις ανάγκες που έχει η περιοχή και να τις ιεραρχήσει
- να καθορίσει την τοπική της στρατηγική και τις παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν, βάσει των αναγκών της περιοχής.

Το σχέδιο του τοπικού προγράμματος θα πρέπει να διαρθρώνεται στις ακόλουθες υπο-παρεμβάσεις:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 1: ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 300.000€ με εξαίρεση την υπο-παρέμβαση 1.1 «Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων» όπου ο μέγιστος προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει μέχρι τις 400.000€. Ο μέγιστος προϋπολογισμός άυλων πράξεων μπορεί να ανέλθει μέχρι τις 40.000€. Δικαιούχοι μπορούν να είναι υφιστάμενοι ή υπό σύσταση φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα.

1.1 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα. Η εν λόγω υπο-παρέμβαση θα πρέπει υποχρεωτικά να στοχεύει στην διασύνδεση των κατηγοριών του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται έως το 80% για τα μικρά νησιά Αιγαίου (όπως ορίζονται στο άρθρο 1, παρ. 2 του Καν. (ΕΕ) 229/2013) δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115. Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.

1.2 Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή μη γεωργικών προϊόντων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής μη γεωργικών προϊόντων από γεωργικά προϊόντα. Η εν λόγω υπο-παρέμβαση θα πρέπει υποχρεωτικά να στοχεύει στην διασύνδεση των κατηγοριών του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται έως το 80% για τα μικρά νησιά Αιγαίου (όπως ορίζονται στο άρθρο 1, παρ. 2 του Καν. (ΕΕ) 229/2013) δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2022/2472 ή δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis). Από την παρούσα υπο-παρέμβαση αποκλείονται οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων τομεακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ.

1.3 Ενίσχυση μονάδων του δασοκομικού τομέα

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής προϊόντων από δασοκομικά προϊόντα. Η εν λόγω υπο-παρέμβαση θα πρέπει υποχρεωτικά να στοχεύει στην διασύνδεση των κατηγοριών του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης και αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στον μεταποιητικό κλάδο. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται έως το 80% για τα μικρά νησιά Αιγαίου (όπως ορίζονται στο άρθρο 1, παρ. 2 του Καν. (ΕΕ) 229/2013) δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2022/2472 ή δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

1.4 Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1η μεταποίηση. Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis). Στις περιπτώσεις πράξεων που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες του άρθρου 73 παρ. 4(α) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 η ένταση ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβεί το 65%. Επιπροσθέτως, στις περιπτώσεις όπου η ένταση ενίσχυσης βάσει του περιφερειακού χάρτη ενισχύσεων είναι μικρότερη του 50% μπορεί να επιλεχθεί η χρήση του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 με ποσοστό ενίσχυσης έως 50%.

1.5 Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις με ταυτόχρονο εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου όπως εναλλακτικές μορφές τουρισμού, λοιπές επιχειρήσεις στον τομέα του τουρισμού. Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis). Στις περιπτώσεις πράξεων που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες του άρθρου 73 παρ. 4(α) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 η ένταση ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβεί το 65%. Επιπροσθέτως, στις περιπτώσεις όπου η ένταση ενίσχυσης βάσει του περιφερειακού χάρτη ενισχύσεων είναι μικρότερη του 50% μπορεί να επιλεχθεί η χρήση του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 με ποσοστό ενίσχυσης έως 50%.

1.6 Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε ίδρυση ή εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων υπηρεσιών όπως παιδότοποι και γηροκομεία. Για το σύνολο των πράξεων της εν λόγω υπο-παρέμβασης κατά προτεραιότητα θα ενισχυθούν δικαιούχοι άνεργοι, γυναίκες, ΚοινΣΕπ και επιχειρήσεις σε ορεινές περιοχές καθώς και επιχειρήσεις παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται ανά περιοχή βάσει του περιφερειακού χάρτη κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis). Στις περιπτώσεις πράξεων που δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες του άρθρου 73 παρ. 4(α) του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 η ένταση ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβεί το 65%. Επιπροσθέτως, στις περιπτώσεις όπου η ένταση ενίσχυσης βάσει του περιφερειακού χάρτη ενισχύσεων είναι μικρότερη του 50% μπορεί να επιλεχθεί η χρήση του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 με ποσοστό ενίσχυσης έως 50%.

1.7 Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην ενεργειακή αναβάθμιση επιχειρήσεων με την εγκατάσταση συστημάτων εναλλακτικών μορφών ενέργειας και συστημάτων μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 80% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013 (de minimis).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 20.000€ και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013.

Δικαιούχοι μπορούν να είναι φορείς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που βάσει καταστατικού ή άλλου νόμιμου εγγράφου δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα. Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην κατάρτιση / επιμόρφωση ομάδων του τοπικού πληθυσμού σε αντικείμενα τα οποία είναι άμεσα συνδεδεμένα με την στρατηγική του τοπικού προγράμματος. Στο πλαίσιο της παρούσας υπο-παρέμβασης επιλέξιμη είναι και η επιμόρφωση του γενικού πληθυσμού σε θέματα βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Ειδικότερα, για την υπο-παρέμβαση «2.1 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 1-γενή τομέα» το αντικείμενο της εκπαίδευσης δεν πρέπει να ταυτίζεται με το αντικείμενο εκπαίδευσης των οριζόντιων παρεμβάσεων του ΣΣ της ΚΑΠ.

2.1 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 1-γενή τομέα

2.2 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 2-γενή τομέα

2.3 Εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού στον 3-γενή τομέα

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 3: ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 400.000€ ή των 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Επιλέξιμες είναι οι πράξεις κοινωνικού χαρακτήρα που συμβάλουν στην εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού και την ενσωμάτωση προσφύγων και μεταναστών. Ειδικότερα για την υπο-παρέμβαση απαιτείται η εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας των πράξεων με τις αντίστοιχες δράσεις του ΕΚΤ και του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης.

3.1 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.)

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις βασικών υπηρεσιών όπως παιδικοί σταθμοί, χώροι άθλησης, πολιτιστικά κέντρα και χώροι πολυδραστηριοτήτων για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.

3.2 Ενίσχυση βασικών υπηρεσιών που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενσωμάτωση προσφύγων / μεταναστών

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 400.000€ ή των 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

4.1 Έργα υποδομών μικρής κλίμακας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις τοπικών υποδομών μικρής κλίμακας όπως δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης εντός οικισμών και επισκευή και ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτηρίων για εγκατάσταση τοπικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.

4.2 Ενίσχυση υπηρεσιών και υποδομών αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υποδομές αναψυχής, ανάπλασης, τουριστικών πληροφοριών και λοιπών υποδομών μικρής κλίμακας όπως σημάσεις, κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών και ποδηλατικές διαδρομές.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 5: ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

5.1 Ενίσχυση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της υπο-παρέμβασης αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 20.000€ και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 75% δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013. Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε διενέργεια πολιτιστικών εκδηλώσεων. Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

5.2 Ενίσχυση μελετών, υπηρεσιών και υποδομών που συνδέονται με τον πολιτισμό και την αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 400.000€ και τις 20.000€ για άυλες ενέργειες και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις που εμπίπτουν στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν αποκατάσταση, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών τοπικών στοιχείων της περιοχής. Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και φορείς του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 6: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 400.000€ ή των 20.000€ στις περιπτώσεις άυλων πράξεων και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100% δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 2021/2115 για πράξεις της υπο-παρέμβασης 6.1 ή του Γεωργικού Απαλλακτικού Κανονισμού για πράξεις της υπο-παρέμβασης 6.2. Δικαιούχοι μπορούν να είναι τοπικοί φορείς του δημόσιου ή του ευρύτερου δημοσίου, ή σύλλογοι / οργανισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και λοιποί αρμόδιοι φορείς όπως ο ΟΦΥΠΕΚΑ και εθελοντικές οργανώσεις εγγεγραμμένες στο μητρώο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

6.1 Έργα αναβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη αυτών

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υπηρεσίες και υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, με σκοπό την αναβάθμιση και ανάδειξη φυσικών τοπίων όπως θέσεις θέας κλπ.

6.2 Έργα πράσινων υποδομών “green infrastructure” για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων από φυσικές καταστροφές

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν σε υποδομές, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, με σκοπό την πρόληψη των κινδύνων από φυσικές καταστροφές όπως πλημύρες και πυρκαγιές.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 7: ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Ο μέγιστος προϋπολογισμός των πράξεων της κατηγορίας αυτής δεν μπορεί να ανέλθει άνω των 40.000€ για ενέργειες που αφορούν αποκλειστικά στην σύσταση και λειτουργία του συνεργατικού σχήματος, καθώς και την προετοιμασία του σχεδίου δράσης, και η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 90% για την υπο-παρέμβαση «Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων» και έως το 100% για τις λοιπές υπο-παραεμβάσεις, δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 1407/2013.

Στις περιπτώσεις όπου το σχέδιο συνεργασίας περιλαμβάνει και μη άυλες ενέργειες / υποδομές, αυτές μπορούν να ενισχυθούν στο πλαίσιο της παρούσας κατηγορίας αλλά με τους περιορισμούς και τους όρους που αφορούν στην κατηγορία που εμπίπτουν οι ενέργειες αυτές. Ο ελάχιστος αριθμός των μελών των σχημάτων συνεργασίας είναι τα 3 μέλη.

7.1 Συνεργασία μεταξύ μικρών τοπικών επιχειρήσεων

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις συνεργασίας μεταξύ τοπικών επιχειρήσεων ομοειδών ή συμπληρωματικών προϊόντων με σκοπό τη διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας, την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και την ανάπτυξη και / ή εμπορία κοινών προϊόντων. Δεν είναι επιλέξιμα σχήματα συνεργασίας στα οποία συμμετέχουν και λοιποί φορείς πλην των τοπικών επιχειρήσεων. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 90%.

7.2 Συνεργασία μεταξύ τοπικών δημόσιων ή /και ιδιωτικών φορέων ή /και ΜΚΟ για την κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής, την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων.

Επιλέξιμες είναι οι πράξεις συνεργασίας μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών τοπικών φορέων με σκοπό την διαμόρφωση και πραγματοποίηση δράσεων που αφορούν στην κοινωνική ή / και πολιτιστική ή / και περιβαλλοντική προστασία και αναβάθμιση της περιοχής καθώς και δράσεων με σκοπό την προώθηση της υγιεινής διατροφής και της μείωσης σπατάλης τροφίμων. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100%.

7.3 Έξυπνα Χωριά: συνεργασία για την ολιστική και καινοτόμο ανάπτυξη των χωριών

Η πολιτική των έξυπνων χωριών «Smart Villages» αποτελεί μία νέα πολιτική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των αγροτικών περιοχών. Σκοπός της πολιτικής αυτής είναι η συσπείρωση των τοπικών φορέων για την από κοινού αντιμετώπιση διαχρονικών προβλημάτων, μέσω δράσεων οι οποίες σχεδιάζονται με την «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία. Στο πλαίσιο αυτό επιλέξιμες είναι οι πράξεις που αφορούν στην ίδρυση ενός συνεργατικού σχήματος με τη συμμετοχή τοπικών ιδιωτικών φορέων, με τη δυνατότητα συμμετοχής και τοπικών δημόσιων φορέων, για την προετοιμασία και σχεδίαση ενός σχεδίου δράσης εστιασμένου στην αντιμετώπιση ενός ή περισσότερων προβλημάτων της περιοχής. Στα συνεργατικά σχήματα, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, μπορεί να συμμετέχει και εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η ΟΤΔ παρέχει πλην των άλλων συμβουλευτική υποστήριξη όμως δεν μπορεί να αποτελεί μέλος του συνεργατικού σχήματος. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να είναι χωρικά εστιασμένο και δεν μπορεί να αφορά σε περιοχή μεγαλύτερη των 10.000 μόνιμων κατοίκων. Για την σύνταξη του σχεδίου δράσης θα πρέπει να έχει ακολουθηθεί η «εκ των κάτω προς τα επάνω» διαδικασία, να προβλέπει δείκτες εκροών και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων, και να έχει ολιστικό χαρακτήρα. Βασικό χαρακτηριστικό του θα πρέπει να είναι η κοινωνική ή / και η τεχνολογική καινοτομία και να προβλέπει δράσεις όπως δράσεις ευρυζωνικότητας, παραγωγής ή εξοικονόμησης ενέργειας, αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προβλημάτων, εξυπηρέτησης των νέων ή των ηλικιωμένων της περιοχής, την αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών υγείας και άρση της κοινωνικής απομόνωσης. Η ένταση ενίσχυσης ορίζεται έως το 100%.

Για τις ανάγκες του τοπικού προγράμματος θα προετοιμαστεί SWOT ανάλυση δηλαδή η ανάλυση των δυνάμεων – πλεονεκτημάτων (Strengths), αδυναμιών - μειονεκτημάτων (Weaknesses), προοπτικών - ευκαιριών (Opportunities) και απειλών - κινδύνων (Threats), που αντιμετωπίζει η περιοχή. Για το σύνολο των υπο-παρεμβάσεων απαιτείται η σύνδεση τους με τη SWOT ανάλυση, όπως αυτές θα προκύψουν από την διαδικασία διαβούλευσης, ώστε να είναι δυνατή η ενεργοποίησή τους. Για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή της τοπικής στρατηγικής, η ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε.» υποχρεούται να επιλέξει ειδικούς όρους εφαρμογής της κάθε υπο-παρέμβασης. Οι όροι αυτοί θα μπορούν να αφορούν σε εξειδίκευση χωρική ή κατηγορία δικαιούχων ή είδος πράξης ή άλλο και θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τη SWOT ανάλυση και τις ανάγκες της τοπικής στρατηγικής.